

Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico
premier@vlada.gov.sk

Predmet: Reforma súdnictva na Slovensku

Vaša excelencia,

V rezolúcii prijatej 2. septembra 2021 vyjadrila Európska asociácia sudcov (EAJ) svoje znepokojenie nad viacerými zmenami v procese reformy súdnictva na Slovensku, ktoré sú obsiahnuté v niektorých nedávnych zmenách ústavy a návrhoch zákonov týkajúcich sa súdnictva (pozri prílohu).

EAJ naďalej pozorne sleduje vývoj na Slovensku v tejto oblasti a plne podporuje aktivity Združenia sudcov Slovenska zamerané na také legislatívne zmeny, ktoré v súlade s vyššie uvedenou rezolúciou EAJ povedú k obnoveniu a posilneniu záruk nezávislosti súdnictva na Slovensku.

EAJ preto vyzýva príslušné orgány Slovenskej republiky, aby v spolupráci so všetkými zainteresovanými stranami čo najskôr prijali potrebné legislatívne zmeny.

Dôvera verejnosti v súdnictvo je jedným zo základných predpokladov jeho riadneho fungovania. Táto dôvera nie je len v rukách súdnictva, ale čiastočne za ňu zodpovedajú aj predstavitelia zákonodarnej a výkonnej moci. EAJ so značnými obavami vníma dlhodobý negatívny trend na Slovensku. Verejné vyhlásenia vysokopostavených politikov a iných vrcholných verejných činiteľov, ktoré majú niekedy charakter osobných útokov voči sudcom za ich rozhodnutia, sú v rozpore s medzinárodnými štandardmi a prekračujú hranice prípustnej - odbornej a vecnej - kritiky rozhodnutí súdov. Podkopávajú tak nielen ich autoritu, ale aj dôveru verejnosti v súdnictvo, čo môže ohroziť nezávislosť súdnictva.

EAJ vyzýva všetky zodpovedné subjekty, aby sa zdržali takýchto nebezpečných vyhlásení a naopak, aby svojimi verejnými vyhláseniami prispeli k posilneniu dôvery verejnosti v súdnictvo.

S úctou,

Mikael Sjöberg
Predseda EAJ

Sabine Matejka
Podpredsedníčka

Roland Kempfle
Podpredseda

V prílohe: rezolúcia 2021

EURÓPSKA ASOCIÁCIA SUDCOV
REZOLÚCIA

prijatá 2. septembra 2021

týkajúca sa legislatívnych zmien na Slovensku

Na žiadosť Združenia sudcov Slovenska (ZZS) sa Európska asociácia sudcov (EAJ) zaoberala niektorými aspektmi nedávnych zmien legislatívy týkajúcej sa súdnictva a právneho štátu, ktoré priniesli novely Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 422/2020 Z. z.) a zákona č. 423/2020 Z. z. (v súvislosti s reformou súdnictva), ktoré nadobudli účinnosť 1. januára 2021. EAJ bola tiež informovaná o legislatívnom návrhu novej súdnej mapy Slovenskej republiky.

Hoci EAJ oceňuje, že zmeny boli súčasťou reformného balíka prijatého s cieľom zlepšiť postavenie súdneho systému v očiach verejnosti na Slovensku, vyjadruje poľutovanie nad tým, že nasledujúce konkrétne zmeny vyvolávajú vážne obavy:

(a) Predčasné odvolanie z funkcie členov súdnej rady

V novelizovanej podobe čl. 141a ods. 5 ústavy teraz ustanovuje, že "predseda, podpredseda a členovia Súdnej rady Slovenskej republiky môžu byť odvolaní kedykoľvek pred uplynutím ich funkčného obdobia".

Zavedenie takejto právomoci je v rozpore s európskymi normami o nezávislosti súdnictva a súdnych rád. Nevyhnutná nezávislosť členov súdnej rady si vyžaduje, aby ich funkčné obdobie bolo bezpečné a nepodliehalo svojvoľnému ukončeniu. Člen môže byť odvolaný len v prípade závažného pochybenia alebo zanedbania povinností; pre túto situáciu by mal zákon stanoviť presné dôvody, postup a kompetencie.

Okrem toho EAJ so znepokojením konštatuje, že v bode 17 dôvodovej správy, k zverejneným zmenám, sa súdna rada už nepopisuje ako "nezávislý ústavný orgán súdnictva", ale ako "autonómny orgán dopĺňajúci súdnu politiku vlády a parlamentu". Táto formulácia, ktorá nabáda k tomu, aby sa súdna rada považovala za nástroj exekutívnej politiky, môže viesť k tomu, že sa nezachová riadne oddelenie moci medzi zákonodarnou mocou, vládou a súdnictvom, čo je v rozpore s medzinárodnými normami.

(b) Trestná zodpovednosť sudcov pri výkone sudcovských funkcií

Hoci sudca by samozrejme nemal požívať imunitu voči trestnému stíhaniu za akékoľvek trestné činy spáchané v jeho súkromnej sfére, pre nezávislosť súdnictva je mimoriadne dôležité, aby mal sudca pri vynášaní rozsudkov a vykonávaní iných súdnych funkcií imunitu voči občianskoprávnej a trestnoprávnej zodpovednosti. Možnosť alebo hrozba trestného stíhania so sebou nesie nebezpečenstvo, že bude sudcovi brániť v slobodnom výkone jeho funkcií, a môže byť ľahko zneužitá na vyvíjanie neprimeraného tlaku alebo vplyvu na sudcu.

EAJ preto so značným znepokojením konštatuje, že novelizovaný článok 148 ods. 4 ústavy ustanovuje imunitu pre "právny názor vyjadrený v rozhodnutí, *pokiaľ nebol spáchaný trestný čin*" [zvýraznenie pridané]. Z toho vyplýva, že samotný akt vydania súdneho rozhodnutia môže predstavovať trestný čin, a rovnako alebo ešte viac EAJ znepokojuje, že s účinnosťou od 1. januára 2021 bol novelizovaný Trestný zákon¹, ktorý zavádza v ust. 326 písm. a) trestný čin, ktorého sa dopustí každý sudca, ktorý vydá "svojvoľné rozhodnutie, ktorým poškodí alebo zvýhodní iného". V súhrne tieto ustanovenia umožňujú, že sudcovia na Slovensku sú v súvislosti so svojimi rozhodnutiami vystavení trestnému stíhaniu alebo hrozbe či strachu z trestného stíhania, a tým predstavujú vážne nebezpečenstvo pre nezávislosť slovenských sudcov. Pojem svojvoľného rozhodnutia je veľmi široký a zle definovaný. Podľa názoru EAJ voľné a neurčité ustanovenia, ktoré na Slovensku nadobudli účinnosť 1. januára 2021, zjavne nedokážu obmedziť trestnú zodpovednosť za profesionálnu činnosť sudcu na úzke, presne vymedzené hranice, ktoré sú potrebné na splnenie základných štandardov vyžadovaných európskymi a inými medzinárodnými nástrojmi zaoberajúcimi sa touto témou.

(c) Zrušenie záruk týkajúcich sa väzby sudcov

Ako sa uvádza vyššie, je potrebné, aby boli sudcovia chránení pred neoprávneným trestným stíhaním, pretože existencia potenciálnej zodpovednosti za trestné stíhanie môže na sudcu vyvíjať silný tlak a ovplyvňovať jeho prácu. Preto si trestné stíhanie sudcov vyžaduje osobitné záruky. Predtým Ústava Slovenskej republiky stanovila, že väzba sudcov vyžaduje súhlas Ústavného súdu. To bolo teraz zrušené (nový článok 136 ods. 3 ústavy). V členských štátoch Rady Európy existujú rôzne modely, ktoré majú zabrániť neprimeranému vplyvu na sudcovský stav v dôsledku väzby alebo podobných vyšetrovacích opatrení spojených s trestným stíhaním. Na zabezpečenie nezávislosti súdnictva je potrebný súhlas ústavného súdu, iného súdu alebo vo väčšine prípadov súdnej rady. Absencia takejto záruky teda oslabuje ochranu nezávislosti súdnictva.

---

¹ Zákonom č. 312/2020 o prepadnutí majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

(d) Preloženie na iný súd bez súhlasu

Podľa jasných európskych noriem o nezávislosti súdnictva sudca nemôže byť preložený na iný súd bez súhlasu sudcu, okrem výnimočných prípadov buď z dôvodu disciplinárneho konania proti sudcovi alebo zmeny štruktúry súdneho systému. V druhom prípade je potrebné, aby kritériá takéhoto preloženia a postup boli stanovené zákonom; aby na rozhodnutie o preložení nemali vplyv osoby mimo súdnictva; a aby dotknutí sudcovia v žiadnom prípade neutrpeli stratu alebo zníženie platu alebo sociálnych výhod. Okrem toho by sa malo zabrániť akémukoľvek takémuto preloženiu, ibaže neexistuje iná možnosť.

(e) Nová súdna mapa

EAJ sa nemôže vyjadrovať ku konkrétnym plánom novej súdnej mapy. Je však potrebné zdôrazniť, že takéto dôležité reformy súdneho systému si v každom prípade vyžadujú intenzívnu a výraznú angažovanosť zo strany súdnictva. Takéto zapojenie je samo osebe súčasťou európskych noriem. Reformy tohto druhu by sa nemali realizovať unáhle, ale vyžadujú si rozsiahle a dôkladné preskúmanie. Mali by zvýšiť účinnosť a zlepšiť prístup k spravodlivosti, a nie naopak. Nemali by sa chápať ako prostriedok na rozbitie odhalených korupčných sietí - takíto páchatelia trestnej činnosti v súdnictve by mali byť eliminovaní pomocou existujúcich protikorupčných nástrojov.

Záver

EAJ vyjadruje poľutovanie nad tým, že reformy súdneho systému na Slovensku obsahujú tieto konkrétne prvky, ktoré sú krokom späť v procese vytvárania podmienok, ktoré chránia súdnictvo pred neprimeraným vplyvom a zabezpečujú jeho nezávislosť. EAJ tiež poznamenáva, že jej obavy do veľkej miery zdieľa aj Poradná rada európskych sudcov, ktorá preskúmala návrh zmien ústavy a 9. decembra 2020 vydala svoje hodnotenie v stanovisku CCJE-BU(2020)3. EAJ sa s týmto stanoviskom stotožňuje.

EAJ preto vyzýva slovenské orgány:

- prijať vhodné opatrenia v súlade s európskymi normami a v záujme svojich občanov, aby sa obnovili všetky vyššie uvedené záruky nezávislosti súdnictva a
- plne zapojiť zástupcov súdnictva, vrátane Združenia sudcov Slovenska, do prebiehajúcich alebo budúcich reformných projektov.
